

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання

З А Т В Е Р Д Ж У Ю
Проректор з навчальної роботи
М. Б. Болнар
М. Б. Болнар
" 30 " 2016 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ З ОСНОВАМИ СПОРТИВНОЇ
МОРФОЛОГІЇ**

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань 01 Освіта

Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)

Кременець – 2016 рік

Довгань О. М. Анатомія людини з основами спортивної морфології : [робоча програма для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)] / О. М. Довгань . Кременець, 2016. 17 с.

Розробник програми: Довгань Олена Михайлівна – завідувач кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання, канд. біол. наук, професор

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теоретико-методичних основ фізичного виховання

Протокол №1 від 30 серпня 2016 року

Завідувач кафедри

О. М. Довгань

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Анатомія людини з основами спортивної морфології» є нормативною дисципліною циклу професійної підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем освітньо-професійної програми Середня освіта (Фізична культура).

Навчальна дисципліна «Анатомія людини з основами спортивної морфології» спрямована на вивчення будови організму відповідно до його функцій. Функціональна анатомія, яка склалася як спеціальна галузь медико-біологічного забезпечення фізичного виховання і спорту, на сьогодні відіграє важливу роль у вирішенні завдань зазначених Доктриною розвитку фізичної культури і спорту в Україні.

Ключові слова: функціональна анатомія, людина, спорт, фізичні навантаження, системи організму, закономірності навчального процесу, засоби навчання, міжпредметні зв'язки, технології навчання, організаційні форми навчання.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 8	Галузь знань 01 Освіта Спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура) Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)	Нормативна	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	1-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 240		I та II -й	I та II -й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/4 самостійної роботи студента – 3,8	Освітній рівень: бакалавр	10/20 год.	6/6 год.
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		24/52 год.	6/8 год. -
		Самостійна робота	
	134 год.	78 год.	
		Вид контролю денна форма навчання: 1-й сем. – диф. залік, 2-й сем. – екзамен; Заочна форма навч.: 1-й сем. – контрольні роботи, 2-й сем. – екзамен.	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44% до 56%

для заочної форми навчання – 10% до 90%

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – дати студентам знання про будову тіла людини з урахуванням його розвитку у взаємозв'язку із зовнішнім середовищем, віковими та індивідуальними особливостями і тих змін, які відбуваються в ньому при дії фізичних навантажень.

Завдання:

1. Підготувати студентів до науково обґрунтованого проведення уроків фізичної культури з урахуванням морфологічних особливостей будови тіла.
2. Поглибити загально-біологічну і методичну підготовку майбутніх фахівців з фізичної культури.
3. Сформувати у студентів практичні навички визначення і оцінки будови тіла і фізичного розвитку дитини за морфологічними ознаками.
4. Навчити студентів використовувати морфологічні дані з метою спортивної орієнтації.
5. Підготувати студентів до вивчення інших дисциплін біологічного циклу.

Курс «Анатомія людини з основами спортивної морфології» спрямований на формування у студентів таких професійних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність самостійно розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в закладах освіти середньої школи.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

Фахові (спеціальні) компетентності:

Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Здатність здійснювати реабілітаційні заходи з метою відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, оптимального фізичного стану та кондиції осіб різного віку (зокрема учнів спеціальних медичних груп) з порушеннями різної нозології.

Програмні результати навчання (ПРН):

Знає та вміє застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.

Володіє актуальними технологіями педагогічного контролю і корекції, засобами і методами управління станом людини.

Знає правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; володіє основними методами захисту персоналу та населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.

Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Опорно-руховий апарат.

Тема 1. Анатомія як наука і предмет викладання у вищих навчальних закладах освіти фізкультурного профілю.

Історія розвитку анатомії. Значення будови тіла людини у фізичному вихованні і спорті. Анатомічна характеристика клітини, тканини, кістки. Орган, система органів, організм в цілому.

Тема 2. Кістки скелета.

Будова, функції кісток скелета. Осі і площини. Адаптаційні зміни кісткової системи у спортсменів і людей різного віку.

Тема 3. М'язова система. М'язи голови і шиї

М'яз як орган, класифікація і функції м'язів, м'язи голови і шиї.

Тема 4. М'язи грудної клітки і верхньої вільної кінцівки.

М'язи грудної клітки, діафрагма, верхньої вільної кінцівки: м'язи плеча, передпліччя, кисті. М'язи що забезпечують рухи верхньої вільної кінцівки.

Тема 5. М'язи тулуба, тазу і вільної нижньої кінцівки. М'язи що забезпечують рухи тулуба: згинання, розгинання, нахили тулуба в сторони, колові рухи тулуба; нижньої вільної кінцівки: згинання, розгинання, відведення, приведення стегна, гомілки, кисті.

Змістовий модуль 2 . Серцево-судинна і дихальна системи

Тема 6. Анатомічна будова серцево-судинної і лімфатичної систем.

Анатомічна будова серця, судин; рух крові по серцю. Анатомічна будова судин (артерії, артеріоли, капіляри, вени, венули). Анатомічна будова лімфатичної системи (лімфатичні судини, лімфатичні вузли, лімфа).

Тема 7. Анатомічна будова дихальної системи.

Анатомічна будова дихальної системи (будова і функції носоглотки, трахеї, бронхів, бронхіол, альвеол, система газообміну, голосоутворення).

Змістовий модуль 3. Нервова система

Тема 8. Вчення про нервову систему.

Загальна характеристика центральної нервової системи, будова головного і спинного мозку. Стовбур головного мозку. Провідні шляхи головного та спинного мозку. Функціональна анатомія периферійної нервової системи. Периферійні нерви.

Тема 9. Анатомічна будова автономної нервової системи.

Анатомічна будова автономної частини нервової системи.

Симпатична і парасимпатична частини.

Короткий огляд вегетативної іннервації органів.

Змістовий модуль 4. Спланхнологія. Органи чуттів.

Тема 10. Анатомічна будова органів травної системи

Анатомічна будова ротової порожнини, глотки, стравоходу, шлунку, тонкої і товстої кишок. Процес травлення. Залози травного тракту (печінка, підшлункова залоза, слинні залози, власні залози шлунка і кишечника). Загальні поняття про ендокринні залози, функції, гормони: щитоподібної, прищитоподібної, надниркових, загруднинної, статевих залоз та гіпофізу.

Тема 11. Анатомічна будова органів сечо-статевої системи.

Макро і мікроскопічна будова, функції нирки. Анатомічна будова чоловічої статевої системи. Анатомічна будова жіночої статевої системи.

Тема 12. Анатомічна будова органів чуття.

Анатомічна будова, функції органів чуття: ока, вуха, шкіри, нюху, смаку.

Змістовий модуль 5. Морфологічні особливості фізичного розвитку та генетичні аспекти спортивної орієнтації.

Тема 13. Спортивна морфологія

Антропометричні вимірювання поздовжніх, поперечних та обводних розмірів тіла. Методи оцінки постави і пропорцій тіла людини.

Тема 14. Адаптація систем організму до фізичних навантажень

Морфо-функціональні зміни в опорно-руховому апараті, серцево-судинній, дихальній, нервовій, травній та ін.. системах під впливом фізичних навантажень.

Тема 15. Основи вікової морфології.

Предмет, методи вікової морфології, її завдання та зв'язок з іншими предметами. Основні закономірності росту і розвитку організму. Вікова періодизація. Паспортний і біологічний вік. Статеве дозрівання і його морфо-функціональна характеристика. Зміни рухових якостей у процесі онтогенезу.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	лаб	с.р.		л	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1.								
Змістовий модуль 1. Опорно-руховий апарат								
<p>Тема 1. Предмет, мета і завдання функціональної анатомії. Історія розвитку анатомії. Значення будови тіла людини у фізичному вихованні і спорті. Анатомічна характеристика клітини, тканини, кістки. Орган, система органів, організм в цілому.</p>	10	2	2	6	12	1	1	10
<p>Тема 2. <i>Будова, функції кісток, зміни кісткової системи</i> Будова, функції кісток скелета. Осі і площини. Адаптаційні зміни кісткової системи у спортсменів.</p>	12	2	4	6	14	2	2	10
<p>Тема 3. Кістки скелета. Будова, функції кісток скелета. Осі і площини Кістки скелета їх з'єднання. Адаптаційні зміни кісткової системи у спортсменів. .</p>	12	2	4	6	13	1	2	10
<p>Тема 4. <i>Кістки скелета</i> Кістки черепа, хребетного стовпа, грудної клітки, тазу, верхньої та нижньої вільної кінцівок, їх з'єднання.</p>	12	2	4	6	8			8
<p>Тема 5. М'язова система. М'язи плечового пояса, вільної верхньої кінцівки, м'язи, що забезпечують рухи плечового пояса, вільної верхньої кінцівки</p>	12	2	4	6	8			8
<p>Тема 6. М'язова система М'язи тулуба. Діафрагма. Утворення стінок черевної порожнини, М'язи, що</p>	10	2	2	6	8			8

забезпечують рухи тулуба								
Тема 7. М'язова система М'язи тазу і вільної нижньої кінцівки. М'язи, що забезпечують рухи тазу і вільної нижньої кінцівки.	8		2	6	11		1	10
Тема 8-9. М'язова система Форма статури. Вікові особливості рельєфу тіла людини. Статеві відмінності рельєфу тіла людини. Перебудова м'язів під впливом статичних і динамічних навантажень	9	1	2	6	10			10
Тема 10-11-12. М'язова система Анатомічний аналіз положень тіла людини. Анатомічна характеристика положень тіла. Анатомічна характеристика циклічних рухів	8		2	6	10			10
Разом за змістовим модулем 1	93	13	26	54	92	4	6	84
Змістовний модуль 2. серцево-судинна і дихальна система								
Тема 13-14 <i>Анатомічна будова серцево-судинної системи</i> . Будова і топографія серця, основні відмінності серця спортсмена, судини малого і великого кіл кровообігу	14	2	4	8	8			8
Тема 15 <i>Анатомічна будова дихальної системи.</i> Будова органів дихання: Носова порожнина. Гортань. Трахея. Бронхи. Легені.	14		6	8	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 2	28	2	10	16	20	1	1	18
Змістовний модуль 3. Нервова система								
Тема 16-17-18 <i>Анатомія нервової системи.</i> Будова і функції спинного мозку. Будова і функції головного мозку. Судини головного мозку. Провідні шляхи головного і спинного мозку. Черепні нерви. Спинномозкові	16	2	6	8	10	1	1	8

нерви.								
Тема 19 Анатомічна будова автономної нервової системи. Анатомічна будова автономної частини нервової системи. Симпатична і парасимпатична частини. Короткий огляд вегетативної іннервації органів.	11	1	4	6	8			7
Разом за змістовим модулем 3	27	3	10	14	18	1	1	16
Змістовий модуль 4. Спланхнологія. Органи чуттів								
Тема 20-21. Анатомія травної системи. Ротова порожнина. Залози травної системи. Глотка. Стравохід. Шлунок. Тонка і товста кишка.	14	2	6	6	12	1	1	10
Тема 22. Анатомія сечо-статевої системи. Макро і мікроскопічна будова нирки. Чоловіча статева система. Жіноча статева система. Біодинаміка внутрішніх органів під час руху людини.	11	1	4	6	10			10
Тема 23-24. Анатомія залоз внутрішньої секреції. Ендокринні залози Щитоподібна при щитоподібна. Надниркові. Загруднинна, статеві залози, гіпофіз	12	2	4	6	12	1	1	10
Тема 25-26. Анатомія органів чуття Будова ока. вуха, шкіри, нюху, смаку	11	1	4	6	12	1	1	10
Разом за змістовим модулем 4	48	6	18	24	46	3	3	40
Змістовий модуль 5. Морфологічні особливості фізичного розвитку та генетичні аспекти спортивної орієнтації								
Тема 27-28-29. Спортивна морфологія Антропометричні вимірювання поздовжніх, поперечних та обводних розмірів тіла. Методи оцінки постави і пропорцій тіла людини.	14	2	4	8	20	1	1	18
Тема 30-31-32. Адаптація систем організму до фізичних навантажень Морфо-функціональні зміни в опорно-руховому апараті, серцево-судинній, дихальній, нервовій, травній та	14	2	4	8	20	1	1	18

Тема 33-34-35-36. Основи вікової морфології. Предмет, методи вікової морфології, її завдання та зв'язок з іншими предметами. Основні закономірності росту і розвитку організму. Вікова періодизація. Паспортний і біологічний вік. Статеве дозрівання і його морфо-функціональна характеристика. Зміни рухових якостей у процесі онтогенезу.	18	2	4	10	22	1	1	20
Разом за змістовим модулем 5	46	6	12	26	62	3	3	56
Усього годин	240	30	76	134	240	12	14	214

6. Теми лабораторних робіт

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1- семестр		
1.	Предмет, мета і завдання функціональної анатомії. Історія розвитку анатомії. Значення будови тіла людини у фізичному вихованні і спорті. Анатомічна характеристика клітини, тканини, кістки. Орган, система органів, організм в цілому.	2
2.	Будова, функції, з'єднання кісток Будова, функції кісток скелета. Осі і площини. Адаптаційні зміни кісткової системи у спортсменів.	2
3.	Кістки скелета Кістки черепа, хребетного стовпа, грудної клітки, плечового пояса, нижньої та верхньої кінцівок Та їх з'єднання	2
4	М'язова система. Будова, функції, класифікація м'язів, м'язи голови, шиї, м'язи, що забезпечують рухи голови	2
5.	М'язова система. М'язи плечового пояса, вільної верхньої кінцівки, м'язи, що забезпечують рухи плечового пояса, вільної верхньої кінцівки	2
6.	М'язова система. М'язи тулуба. Діафрагма. Утворення стінок черевної порожнини, М'язи, що забезпечують рухи тулуба	2
7.	М'язова система. М'язи тазу і вільної нижньої кінцівки. М'язи, що забезпечують рухи тазу і вільної нижньої кінцівки.	2
8-9.	М'язова система. .Форма статури. Вікові особливості рельєфу тіла людини. Статеві відмінності рельєфу тіла людини. Перебудова м'язів під впливом статичних і динамічних навантажень	4

10 -11 -12.	М'язова система. Анатомічний аналіз положень тіла людини. Анатомічна характеристика положень тіла. Анатомічна характеристика циклічних рухів.	6
2 семестр		
13.	Анатомічний аналіз рухів. Види і режими роботи м'язів. Синергізм і антагонізм м'язів. Види роботи м'язів, робота на подолання	2
14-15.	Загальні поняття рельєфної анатомії Основні форми статури, рельєфні особливості і статеві відмінності частин тіла людини, їх зміни відповідно до віку.	4
16-17.	Анатомічна будова серцево-судинної системи Будова і топографія серця, основні відмінності серця спортсмена, судини малого і великого кіл кровообігу	4
18.	Анатомічна будова дихальної системи. Будова органів дихання: Носова порожнина. Гортань. Трахея. Бронхи. Легені	2
19	Анатомічна будова лімфатичної та імунної систем Лімфатичні судини, лімфа. Лімфатичні вузли, протоки частин тіла	2
20-21- 22	Анатомія нервової системи. Будова і функції спинного мозку. Будова і функції головного мозку. Судини головного мозку. Провідні шляхи головного і спинного мозку. Черепні нерви. Спинномозкові нерви.	4 2
23.	Анатомічна будова автономної нервової системи. Анатомічна будова автономної частини нервової системи. Симпатична і парасимпатична частини. Короткий огляд вегетативної іннервації органів.	2
24-25.	Анатомія травної системи. Ротова порожнина. Залози травної системи. Глотка. Стравохід. Шлунок. Тонка і товста кишки.	4
26.	Анатомія сечо-статевої системи. Макро і мікроскопічна будова нирки. Чоловіча статевая система. Жіноча статевая система. Біодинаміка внутрішніх органів під час руху людини.	2
27-28	Анатомія залоз внутрішньої секреції. Ендокринні залози Щитоподібна при щитоподібна. Надниркові. Загруднинна, статеві залози, гіпофіз	4
29-30.	Анатомія органів чуття Будова ока. вуха, шкіри, нюху, смаку	4
31-32	Спортивна морфологія Антропометричні вимірювання поздовжніх, поперечних та обводових розмірів тіла. Методи оцінки постави і пропорцій тіла людини.	4
33-34.	Адаптація систем організму до фізичних навантажень Морфо-функціональні зміни в опорно-руховому апараті, серцево-судинній, дихальній, нервовій, травній та ін.. системах під впливом фізичних навантажень.	4
35-36.	Основи вікової морфології. Предмет, методи вікової морфології, її завдання та зв'язок з іншими предметами. Основні закономірності росту і розвитку організму. Вікова періодизація. Паспортний і біологічний вік. Статеве дозрівання і його морфо-функціональна характеристика. Зміни рухових якостей у процесі онтогенезу.	4

Модуль 2.

Змістовний модуль 6

7. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання досягнень

№ з/п	Теми, назва	Д.ф.н.	З.ф.н
1.	Поняття про клітину, тканину, орган, систему органів, організм в цілому	6	10
2.	Визначення характеру рухів у суглобах та положення органа в просторі за допомогою вісей і площин.	6	10
3.	Анатомічний аналіз рухів. Види і режими роботи м'язів.	6	10
4.	Топографія поверхневих м'язів грудної клітки і верхньої вільної кінцівки.	6	10
5.	Комплекси фізичних вправ дихальної гімнастики.	6	11
6.	Топографія роботи м'язів під час вису і опори.	7	10
7.	Топографія роботи м'язів живота під час згинання і розгинання тулуба.	7	10
8.	Топографія роботи м'язів стегна під час стрибків.	7	10
9.	Топографія роботи м'язів нижньої кінцівки під час ходьби і бігу.	7	10
10.	Анатомічна характеристика «спортивного серця»	7	10
11.	Анатомічна характеристика впливу бігу на 100 і 1000 м на дихальну систему	6	10
12.	Єдність симпатичної і парасимпатичної частин АНС	6	10
13.	Короткий огляд вегетативної інервації органів.	6	10
14.	Зміни у внутрішніх органів під час руху людини.	6	10
15.	Осі та площини – характеристика і значення	6	10
16.	Залози внутрішньої секреції	6	10
17.	Складання антропометричної картки.	6	11
18.	Антропометричні вимірювання розмірів тіла.	6	10
19.	Постава, методи її визначення	7	10
20.	Анатомічна характеристика змін у ССС і дихальній системах під час статичних і динамічних навантажень	7	11
21.	Характеристика антропометричного критерію оцінки фізичного здоров'я	7	11
Усього годин		134	214

8. Індивідуальні навчально-дослідні завдання та критерії їх оцінювання

№ з/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Схематично відобразити початкове положення тіла під час метання списа	1
2.	Схематично відобразити оболонки шлунка	1
3.	Схематично відобразити будову клітини	1
4.	Схематично відобразити схему скорочення функціональних груп м'язів при різних видах положення тіла стоячи: антропометричне, у спокої, напружене	1
5.	Схематично відобразити опору лежачи в упорі.	1

6.	Схематично відобразити вис на прямих руках	1
7.	Схематично відобразити опору на паралельних брусах	1
8.	Схематично відобразити види постави тіла.	1
9.	Схематично відобразити стадії сколіозу	1
10.	Схематично відобразити стадії плоскоступості	1
11	Схематично відобразити рух крові по серцю	1
12	Схематично відобразити будову м'яза	1
13	Схематично відобразити розгалуження бронхів	1
14	Схематично відобразити проекцію легень	1
15	Вести анатомічний словник	1

9. Методи навчання

1. Самостійна робота студентів:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій практичних, тощо);
- виконання лабораторних занять протягом семестру;
- ведення анатомічного словника;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни;
- підготовка і виконання індивідуальних завдань, передбачених програмою;
- підготовка до усіх видів контролю (залік, екзамен);

2. Словесні методи: лекція, обговорення, бесіда.

3. Наочні методи: демонстрація слайдів, презентації, робота з муляжами, таблицями, анатомічними препаратами, атласами.

4. Використання графічного методу – замальовки з анатомічних препаратів, атласів.

10. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час проведення лабораторних занять

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи, робота зі словником, анатомічними препаратами, атласами.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.

11. Розподіл балів, які отримують студенти 1 семестр

Модуль 1									Підсумковий тест	Сума балів
60										
Змістовний модуль 1 (1-й семестр)										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8-9	T 10-11-12		
5	5	5	5	5	5	5	10	15	45	100

Максимальна сума балів, яку може набрати студент – 100 балів (залік)

2 семестр

Модуль 1											М-ль 2	ПТ	СБ
70													
ЗМ 2		ЗМ 3		ЗМ 4				ЗМ 5					
T13-14	T15	T16-17-18	T19	T20-21	T22	T23-24	T25-26	T27-28-29	T30-31-32	T33-34-35			
5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10	20	100

Максимальна сума балів, яку може набрати студент – 100 балів (екзамен)

Шкала оцінювання знань та вмінь студентів під час підсумкового контролю

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За інститутською шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90-100	27-30	63-70
B	Добре	82-89	24-26	58-62
C	Добре	75-81	22-23	53-57
D	Задовільно	67-74	20-21	47-52
E	Задовільно	60-66	18-19	41-46
FX	Незадовільно	35-59	10-17	25-41
F	Незадовільно	0-34	0-9	0-24

12. Методичне забезпечення

Анатомічні атласи, таблиці, муляжі, препарати, мультимедійне забезпечення,

13. Рекомендована література

Базова

1. Довгань О.М. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу анатомія людини з основами спортивної морфології для студентів факультету фізичного виховання і біології. Кременець. 2017. 287 с.
2. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня Г. В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посібник Київ: Олімпійська література, 2011. 224 с.
3. Людина: навчальний посібник з анатомії та фізіології для студентів вищих акладів освіти III-IV рівнів акредитації / за ред. Ервіна Главацька Вид. «Бак», Львів : 2003. 240 с.
4. Федонюк Я.І.Мицкан., Б.М., Попель С.Л. та інші Функціональна анатомія: підр. Для студентів навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III-IV рівнів акредитації. Тернопіль : навч. кн. Богдан, 2007. 552 с.
5. Чижик В.В., Дудник О.К. Методи досліджень у фізичному вихованні: навч.

посібник для студ., Біла Церква : 2013. 241 с.

Допоміжна

1. Грушко В. С. Основи здорового способу життя : навч. посібник з курсу «Валеологія». Тернопіль : ТДПУ, 1999. 368 с.
2. Завацький В. І. Фізіологічна характеристика розвитку організму школярів: Монографія. Луцьк : Надстир'я, 1994. 152 с.
3. Основи медичних знань та долікарської допомоги: підручник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. /Федонюк Я.І. Грушко В.С, Довгань О.М та ін, Тернопіль: Укрмедкнига. 2013. 241 с.
4. Чижик В.В., Спортивна фізіологія: навч. посібник для студентів. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2011. 256 с.
5. Чижик В.В. Спортивна фізіологія: навч. посібник для студентів. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2011. 256 с.
6. Чижик В.В., Запорожець О.П, Спортивна морфологія: навч. посібник. для студентів, Луцьк : ПВД «Твердиня», 2009. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. Курс лекцій з анатомії людини з основами спортивної морфології., Кременець . 2016 р. (електронний варіант).
2. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу анатомія людини з основами спортивної морфології для студентів факультету фізичного виховання Кременець. 2017. 287 с.
3. Інтернет забезпечення. Презентації, лекції, атласи.

Додаток до робочої програми початкової дисципліни
Анатомія людини з основами спортивної морфології

В РПНД внесено зміни до п. 6 (лабораторні роботи)

Довгань О.М. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу анатомія людини з основами спортивної морфології для студентів факультету фізичного виховання і біології. Кременець. 2017. 287 с.

Розглянуто на засіданні кафедри 29 серпня 2016 р. (протокол № 1)

Зав. кафедрою

О. М. Довгань